

15.5.2020

Länsi-Kymen Kulttuuritieyhdistys ry

Moisiontie 163, 47200 Elimäki

Rek.nro 212.328 Y-tunnus 2620175-9
info@lansi-kymenkulttuuritie.fi

Koska Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden 2020 Tapahtuman valinnasta jouduttiin rajaamaan koronavirusepidemian takia pois reitin kaikki kevään ja alkukesän tapahtumat, yhdistys ei tasavertaisen kohtelun periaatetta noudattaen nimennyt tälle vuodelle lainkaan Vuoden Tapahtumaa.

Sen sijaan Kulttuuritien reitin 18 museon tämän vuoden lukuisten näyttelyjen ja tapahtumien joukosta Kulttuuritieyhdistys nimesi kaksi Vuoden 2020 Museotapahtumaa.

Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden 2020 Museotapahtuma on Loviisan Ruotsinkylässä sijaitsevan Jokelan museon Vanhan ajan päivät 29.-30.8.

Yksityisestä maatalouden vanhojen työkalujen ja -koneiden keräysharrastuksesta alkunsa saaneen Jokelan museon *Vanhan ajan päivät* -tapahtuma kokoaa aina elokuun viimeisenä viikonloppuna useita tuhansia kävijöitä Loviisan Ruotsinkylään.

Mm. entisajan viljanpuinnin, perunannoston, suuren pärehöylän ja tervan valmistuksen, kenttä-sirkkelin ja kivenmurskauksen työnäytökset, savottaperinteiden ja moottorisahauksen esitykset, höyrykoneiden ja maamoottoreiden käynnistykset ja esittelyt sekä tietokirjailija Olli J. Ojasen juontamat traktoriparaatit toteutetaan museon piha- ja peltoalueella.

Omat esittelyalueensa on varattu myös maatilan eläimille, vanhoille leikkuupuimureille, tienpidon ja puunkaadon suurille työkoneille, veteraanikuorma-autoille, museorekisterissä oleville muille ajoneuvoille sekä rompetorille ja alan kirjallisuuden ja muiden julkaisujen myyjille.

Museoalue avataan molempina päivinä klo 10 ja suljetaan klo 17, ja ohjelmaosuudet toteutetaan molempina päivinä saman sisältöisinä. Lapsille on järjestetty museon kahvion lähelle oma puuhapaikka, jonka suosituin laite on napakelkan idealla toimiva lentokone.

Yhtä jännittävä kokemus on kiivetä kovalla äänellä säksättävän Zetor-traktorin peräkärriin ja päästä sen kyydissä pääsymaksun hintaan sisältyvälle ajelulle Ruotsinkylän vilkkaimmassa risteyksessä sijaitsevalle Gulfin vanhalle bensa-asemalle ja kyläraitille. Hevoskärriajelut tehdään puolestaan Jokelan museon hevosreitillä.

Talonpoikaiskulttuurisäätiön kunniapalkinnolla v. 2014 palkitun Erkki Jokelan perustaman museon kokoelmassa on yhteensä jo reilusti yli 100 vanhaa traktoria ja muuta suurta, pääasiassa traktorikäyttöistä työkonetta sekä yli 2 000 esinettä ja kirjallista dokumenttia.

Lisäksi museon perusnäyttelyssä esitellään laajasti maatalouden hevosvetoista työkalustoa sekä 1800-luvun ja 1900-luvun alkuvuosikymmenten työvälineitä ja kotiesineistöä. Huomattava osa

esineistä ja jopa muutama suuri työkonekin on saatu museolle yksityisinä lahjoituksina tai deponointeina.

Traktorit olivat ensin höryauralaitoksia ja moottoriauroja

Traktori on keksintönä vasta vähän yli 110-vuotias, ja pyörillä kulkevien maanmuokkaajien nimenä traktori on vieläkin nuorempi. Ensimmäiset metallipyörillä tai telaketjuilla kulkevat jättiläiskokoiset kyntökoneet painoivat jopa yli 30 000 kiloa ja niitä kutsuttiin ”höryaura-laitoksiksi”. Yksi Fowler-merkkinen jättiläinen oli hankittu Pyhäniemen kartanoon Hollolaan jo vuonna 1898.

Metallipyöräiset kyntökoneet alkoivat 1910-luvulla näyttää jo enemmän traktoreilta, mutta ei niillä varsinaista vauhdinhurmaa vielä koettu, vaikka vanhimpien ”moottoriaurojen” maantieteellään saavuttama huippunopeus ylsi kuitenkin jo lähes 2:en ja puoleen kilometriin tunnissa!

Suomen ensimmäinen petrolikäyttöinen polttomoottorilla varustettu traktori ostettiin Englannista Mustilan kartanoon Elimäelle vuonna 1908. Nykyinen Arboretum Mustila oli perustettu kartanon yhteyteen kuusi vuotta aiemmin. Mustilan traktori oli 3-pyöräinen, pakokaasusavun poistoputkeksi pitkän pystypiipun tarvinnut Saunderson-tehtaan Universal Motor A-malli, jota valmistettiin vuosina 1906-1910.

Vuonna 1912 kehitettyyn Ruotsin suosituimpaan Avanceen ja Henry Fordin 1910-luvulla massatuotantoon yltäneisiin Fordson-traktoreihin verrattuna Saunderson oli kuitenkin vielä tuotteena raakile ja rikkoutui alinomaan. Mutta siinä oli jo muutamia hienouksia, esim. vaihde eteen ja taakse. Kumipyörät alkoivat yleistyä traktoreissa vasta 1930-luvulla.

Suomessa pelto- ja metsätöiden työjuhtina käytettiin 1960-luvulle saakka yleisimmin hevosia.

Sotien jälkeen 50-luvulla traktorien käyttö maataloilla kuitenkin alkoi jo kasvaa, ja nykyisin traktoreilla ja sitä muistuttavilla muilla pyörillä kulkevilla työkoneilla pystytään tekemään jo lähes mitä tahansa.

Jokelan museon vanhin oma traktori on vuodelta 1929. Sekin on metallipyöräinen, mutta yhä ajokuntoinen. Vanhan ajan päivien ajaksi kaikki museon vanhat traktorit ajetaan halleistaan näyttelykentälle, ja molempina tapahtumapäivinä klo 13 niillä huristellaan paraatiajo. Traktoreilla ja museorekisterissä olevilla ajoneuvoilla alueelle vapaa pääsy (2 henkilöä/ajopeli).

Lisätietoja Jokelan museon Vanhan ajan päivistä: www.jokelanmuseo.info

Erkki Jokela puh. 0400 152 858

Tuulikki Jokela puh. 044 022 0846

Jani Jokela puh. 0400 315 757

Sähköposti: museo@jokelanmuseo.info

Pekka Hyvärinen